

KARADENİZ BÖLGESİNDE EKOTURİZMİN GELİŞTİRİLMESİ: SÜRDÜRÜLEBİLİR KIRSAL TURİZM PROJESİ

Proje Adı : Karadeniz Bölgesinde Ekoturizmin Geliştirilmesi:
Sürdürülebilir Kırsal Turizm Projesi
Yürütücü Kuruluş ve Yürütücü : Küre Dağları Ekoturizm Derneği (KED)- Dr. İsmail MENTEŞ
Destekleyen Kuruluş : AB
Proje No ve Uygulama Dönemi : TR20110135.15-0622 / 2016-2017

Sürdürülebilir turizm; sürdürülebilir kalkınma yaklaşımının ekonomik, sosyal, kültürel, politik ve çevresel açılardan bölgesel, ulusal ve yerel ölçekte başlıca unsurlarından biri olarak kabul görmektedir.

Avrupa Komisyonu tarafından 2003 yılında Avrupa'da turizmin sürdürülebilirliği konusundaki temel oryantasyonları içeren bir rapor hazırlamıştır. Bahse konu raporda turizm dünya ve AB ekonomisinde en önemli ve gelişmekte olan sektörlerden biri olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca, Avrupa'daki ve dünya çapındaki sürdürülebilir gelişmeye katkısı açısından, büyük önem taşıyan sektörün yaşayabilmesi, sürekli büyümesi, rekabet edebilirliği ve ticari başarısı için Avrupa turizminin ekonomik, sosyal ve çevresel sürdürülebilirliğinin sağlanması gerektiği vurgulanmıştır. Yapılan bu vurguya paralel olarak Komisyon tarafından 2004 yılında Turizm Sürdürülebilirliği Grubu (TSG) kurulmuştur. TSG 2007 yılında Avrupa turizminin daha da sürdürülebilir olmasını sağlamak ve bunu sürekli bir proses halinde tutmak üzere eylemi tetiklemek üzere bir rapor yayınlamıştır. Bu raporda sürdürülebilir uygulamaların hayata geçirilmesi için kritik mekanizmalar ile tespit edilen kilit zorlukları ve AB kurumları, yerel kuruluşlar, yerel idareler/hükümetler ve özel sektör tarafından üstlenilmesi gereken sorumluluklar bir öneriler seti eşliğinde sunulmuştur. Bu çabalara paralel olarak Avrupa Komisyonu tarafından sürdürülebilir turizm için Sürdürülebilir ve Sorumlu Turizm Avrupa Sözleşmesi adıyla bir sözleşme adapte etme süreci başlatmış ve 2012 yılında bununla ilgili paydaşlarla bu konudaki müzakereler tamamlanmıştır. Sözleşme halihazırda yürürlükte bulunmaktadır ancak AB Sanal Turizm Gözlemevi (VTO) Avrupa'nın Mükemmel Destinasyonları (EDEN), Avrupa Turizmi Kalite Etiketleri (ETQL) ve Calypso gibi birçok girişim bu süreç içerisinde başlatılmıştır.

Avrupa'ya paralel olarak Türkiye'de de sürdürülebilir turizm alanında gelişmeler gözlenmektedir. Ekoturizm, alternatif turizm, doğa turizmi vs. gibi başlıklar altındaki turizm girişimleri ulusal ve yerel düzeydeki destekleyici politikaların yanı sıra büyüyen global pazar sayesinde hızla ortaya çıkarak turizm sektörüne yayılmıştır. 2007'de uyarlanan Ulusal Turizm Stratejisi sürdürülebilir turizm ve bunun farklı şekillerine (örneğin ekoturizm, kırsal turizm, tarımsal-turizm vs) büyük ölçüde ön plana çıkartmaktadır. Strateji dokümanında, ekoturizm ve yayla turizmi turizmin çeşitlendirilmesi kapsamında ana başlıklar arasında bulunmaktadır. Buna ilaveten özellikle ekoturizm uygulamaları konusuna odaklanan bir turizm geliştirme koridorları seti tanımlanmıştır. Sinop, Kastamonu, Bartın ve Zonguldak illerini içerisine alan Batı Karadeniz koridoru ile Türkiye'nin başta Orta ve Doğu Karadeniz Bölgelerini kuşatan Yayla Koridoru tanımlanmıştır. Batı Karadeniz Bölgesi (Bolu, Sinop, Kastamonu, Bartın ve Zonguldak illeri) aynı zamanda Güney Anadolu'daki ve Güney Doğu Ekoturizm Koridorundaki Toros Dağlarının orta kısmı boyunca uzanan kesim "ekoturizm bölgesi" olarak açıklanmıştır.

Türkiye'nin Karadeniz Bölgesi Türkiye'deki ekoturizm uygulamaları söz konusu olduğunda ekoturizm açısından ana cazibe merkezleri olan birçok akarsu ve yaylaların mevcudiyetinin yanı sıra nemli iklimi, zengin ve sık ormanları ve buna eşlik eden hayvanlar ve bitki örtüsü sebebiyle başlıca destinasyonlar olarak bilinmektedir. Ulusal Turizm Stratejisinin bu bölgede özellikle ekoturizm çalışmaları üzerinde yoğunlaşması bir tesadüf değildir. Buna paralel olarak geliştirilen bölgesel planlar da aynı odak noktası üzerine yoğunlaşmaktadır.

Karadeniz Sürdürülebilir Kırsal Turizm Programı:

Sustainable Rural Development International (SRDI) tarafından geliştirilen Karadeniz Sürdürülebilir Kırsal Turizm Programı (Black Sea Sustainable Rural Tourism Program, BSST), tüm Karadeniz ülkelerini kapsayan Karadeniz Havzası'nda sürdürülebilir özelliklere sahip yerel turizm alanlarının tescillenmesi ve böylece uluslararası düzeyde tanınması için yöre halkının da katkısıyla tasarlanan bir ekoturizm ağı oluşturmayı amaçlamaktadır. 2012 yılında başlayan Program; Gürcistan, Ukrayna ve Türkiye'den başlayarak uzun vadede tüm Karadeniz ülkelerine doğru genişlemeyi hedeflemektedir. Karadeniz Sürdürülebilir Kırsal Turizm Programı, Küresel Sürdürülebilir Turizm Konseyi (Global Sustainable Tourism Council) tarafından geliştirilen sürdürülebilir turizm ölçütlerini benimsemektedir. Bu ölçütler ise yerelde ekoturizm potansiyeli taşıyan alanların ekonomik, sosyal, kültürel ve çevresel sürdürülebilirliği yakalamaları için gerekli asgari koşulları ortaya koymaktadır. Belirli bir turizm alanının Programa dâhil olabilmesi için bu ölçütleri yerine getirmesi gerekmektedir. Program, doğal ve kültürel zenginliğinin yanı sıra sürdürülebilir turizm alanında sunduğu potansiyel ve mevcut girişimler nedeniyle Küre Dağları'nı Türkiye'deki çalışmalarının merkezi olarak belirlemiştir. Küre Dağları Ekoturizm Derneği (KED) ile ortak yürütülen çalışmalar yoluyla, uzun vadede Program'ın Türkiye'nin Karadeniz Bölgesi'ndeki diğer sürdürülebilir kırsal turizm alanlarını dâhil ederek büyümesi öngörülmektedir.

SRDI 2003 yılında Türkiye'deki sürdürülebilir turizm potansiyeli ve düzeyine dair ön çalışma başlatmıştır. Bu çalışma, KDMP'nin bir korunan alan olarak sahip olduğu turizm potansiyeli nedeniyle uygun bir destinasyon olabileceği öngörülerek Pınarbaşı ve Azdavay ilçelerinde başlatılmasına karar verilmiştir. Bunun yanında kırsal turizmin altyapısının yalnızca konaklama ve hizmetler anlamında değil aynı zamanda engelli kişilerin de dahil edildiği bir perspektiften geliştirilmesi için öncülük eden adımlar atıldı. WWF-Türkiye ve KED çalışma ve Program faaliyetleri için uzmanlık ve lojistik yardım temin etmek üzere projenin yerel ortakları olarak kabul edilmiştir.

Ukrayna ve Gürcistan'dan kırsal turizm faaliyetinde bulunan bir grup bilgi alışverişi, tecrübe ve fikirlerin paylaşılması için 2014 Haziran ayında üç günlük bir çalıştay için Küre Dağlarına, Küre Dağları yakın çevresinden bir grup ise 2015 yılı Haziran ayında Ukrayna'ya deneyim paylaşım gezisi yapmışlardır. İlerleyen süreçte gerçekleştirilen çalışmalar sonucunda Türkiye, Ukrayna ve Gürcistan arasında 'Karadeniz Sürdürülebilir Kırsal Turizm Ağı' oluşturulmuştur. Oluşturulan ağın merkezi İstanbul ve Türkiye Ulusal Ofis de Küre Dağları Ekoturizm Derneği (KED) öncülüğünde Pınarbaşı'nda oluşturulmuştur.

Karadeniz Sürdürülebilir Kırsal Turizm Projesi ile aşağıda belirtilen faaliyetler gerçekleştirilmiş ve çıktılar elde edilmiştir.

- Karadeniz Sürdürülebilir Kırsal Turizm Programı'nın Türkiye'nin Karadeniz Bölgesi'ne doğru genişletilmesi kabul edilmiştir.
- Program için Türkiye ulusal ofisinin Küre Dağları Ekoturizm Derneği bünyesinde Pınarbaşı / Kastamonu'da kurulmuştur. KED tarafından restore edilen Çalkaya Köyü (Horma-İnönü) ilköğretim okulu ulus ofis olarak hizmete açılmıştır.

- Küresel Sürdürülebilir Turizm Konseyi'nin ölçütlerinin Türkiye'ye uyarlanması gerçekleştirilmiştir.
- Program için uzun vadeli bir stratejik plan geliştirilmiştir. Uyarlanmış ölçütlere dayalı olarak sürdürülebilir kırsal turizm konusunda yerel kapasitenin güçlendirilmesine yönelik eğitim ve toplantılar gerçekleştirilmiştir.
- Kriter seti oluşturma çalışmayı gerçekleştirilmiştir.

- Kapasite geliştirme eğitimleri (5 adet eğitim gerçekleştirilmiştir).

- Odak grup toplantıları (Bartın, Sinop, Samsun ve Trabzon illerinde 4 adet odak grup toplantısı gerçekleştirilmiştir).

- Stratejik plan çalışmayı gerçekleştirilmiştir.

- Küre Dağları ve yakın çevresinde ekoturizm ve sürdürülebilir kırsal turizmin geliştirilmesine katkı için fotoğraf ve film çekimleri yapılmıştır. KDMP ve yakın çevresi turizm potansiyelini öne çıkartan 4 adet film ve yaklaşık 200 adet profesyonel fotoğraf hazırlanmıştır.

Detay bilgi için: info@kuredaglari.org.tr